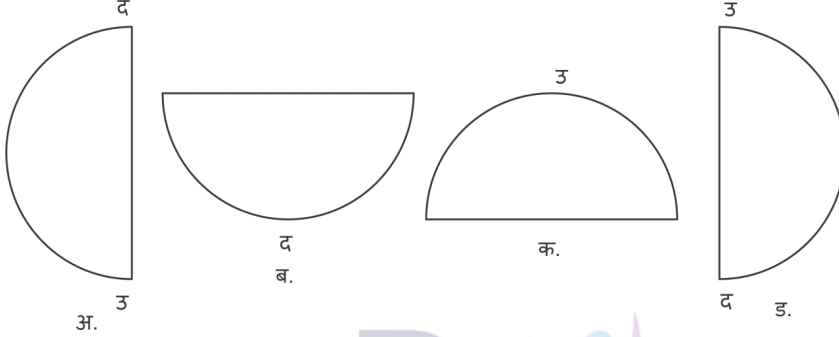

Chapter: 1 to 9

प्र.१ अचूक पर्याय निवडा व विधाने पुन्हा लिहा. (4)

- कागद, प्लायवूड, आगपेट्या, राळ, लाख, लाकडी वस्तूची निर्मिती हे उदयोग वर आधारित आहेत.
अ. शेती ब. वनोत्पादन क. खनिज ड. औद्योगिक
- गोलार्धाचा विचार करता ब्राझील प्रामुख्याने पुढील पर्यायांपैकी कोणत्या गोलार्धात आहे?

- क्षेत्रभेट अहवाल भेट झाल्यानंतर लिहितात.
अ. पूर्ण ब. अपूर्ण क. सुरूवात ड. जाड
- ब्राझीलमध्ये रस्त्यांची घनता केंद्रीत झालेली आहे.
अ. पश्चिम भागात ब. मध्यभागात क. पूर्वभागात

प्र.२ जोड्या जुळवा. (4)

'अ' गट	'ब' गट
i. ओएनजीसी	अ. कृषि उदयोग
ii. आरे	ब. यांत्रिक काम
iii. आर.सी.एफ.	क. खनिज तेल
iv. केव्हीआयसी	ड. दुध आणि दुग्धजन्य
	य. खादी उदयोग
	र. खते

प्र.३ एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (4)

- उच्च नागरीकरणाचे कारण काय आहे.
- कोणत्या देशाचा अक्षवृत्तीय विस्तार जास्त आहे?
- लिंग - गुणोत्तर म्हणजे काय ?

4) कोणत्या प्रकारचे व्यवसाय अर्थव्यवस्थेचा विकास वेगाने करू शकतात ?

5) भारतात कोणते चार ऋतु मानले जातात?

प्र.४ (अ) खाली दिलेल्या सुचनांनुसार लिहा.

(4)

नकाशा आराखड्यात माहिती भरा व सुची तयार करा. (कोणतेही चार)

- शीत वाळवंट
- सदा हरित वने
- उष्ण वाळवंट
- हिमालयातील वने
- काटेरी झुडपी वने

(ब) खाली दिलेल्या नकाशाचे वाचन करा व दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

(4)

- अँमेझॉन नदी खो-याच्या उंचीची कक्षा सांगा.
- अँमेझॉनचे खोरे कोणत्या दोन उच्चभूमीच्या दरम्यान आहे?
- ५०० ते १००० मीटर उंची असलेल्या प्रदेशाचे निरीक्षण करा. पिवळ्या रंगाने दाखवलेल्या या भूमीच्या विस्ताराचे दिशांच्या संदर्भात वर्णन करा.
- पिवळ्या रंगाने विखुरलेला भाग काय दर्शवितात?
- अँमेझॉन नदीच्या खो-याशिवाय इतरत्र २०० मीटर पेक्षा कमी उंची असलेले भूप्रदेश कोठे आहेत?

प्र.५ भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतीही दोन)

(6)

- 1) ब्राझीलमधील दरडोई जमीन धारणा भारताच्या तुलनेत जास्त आहे.
- 2) मॅनॉस शहराच्या तापमान कक्षेत वर्षभरात खूप मोठा बदल होत नाही.
- 3) आंतरराष्ट्रीय व्यापारासाठी सागरी मार्गावर अवलंबून राहावे लागते.
- 4) भारताकडे एक तरूण देश म्हणून पाहिले जाते.

प्र.६ पुढील सारणीत भारतातील सरासरी आयुर्मानाची आकडेवारी दिली आहे. ही सांख्यिकीय माहिती वापरून रेषालेख तयार करा व पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(6)

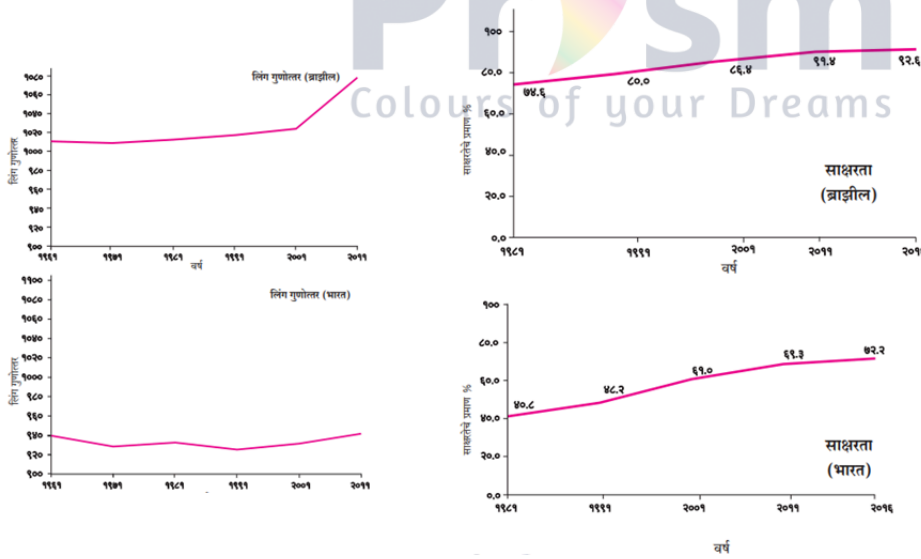
भारत - सरासरी आयुर्मान (वर्षामध्ये)						
वर्ष	१९६०	१९७०	१९८०	१९९०	२०००	२०१०
सरासरी आयुर्मान (वर्षामध्ये)	४१	४८	५४	५८	६३	६७

प्रश्न:

- i. १९६० ते २०१० या पन्नास वर्षांच्या कालावधीत सरासरी आयुर्मानात किती वर्षांनी वाढ झाली?
- ii. दिलेल्या आकडेवारीनुसार कोणत्या दशकातील सरासरी आयुर्मानातील वाढ सर्वाधिक होती?
- iii. तुम्ही काढलेल्या आलेखातील आकडेवारीतील वर्षांतर किती आहे?

किंवा

(ब) खालील आलेखाचे वाचन करा आणि प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- i. कोणत्या देशाचे लिंग गुणोत्तर जास्त आहे?
- ii. साक्षरता जास्त असलेला देश कोणता?
- iii. कोणत्या देशात लोकसंख्येची वाढ अधिक होत आहे?
- iv. कोणत्या देशात सरासरी आयुर्मान जास्त आहे?
- v. कोणत्या देशात वृद्धांचे प्रमाण जास्त आहे?

प्र.७ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(8)

- 1) भारतातील नद्यांमधील प्रदूषणावर नियंत्रण आणण्यासाठी कोणकोणत्या उपाययोजना करता येतील.
- 2) प्रमाणवेळेची उपयोगिता थोडक्यात स्पष्ट करा.

- 3) ब्राझील व भारतातील वन्य प्राणी जीवन आणि नैसर्गिक वनस्पती यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.
- 4) भारताच्या हवामानातील हिंदी महासागर व हिमालयाचे महत्त्व थोडक्यात सांगा.

